

Dönem : 3
Toplantı : 1

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 102

150 milyon liralık madenî ufaklık para bastırılması hakkındaki Kanunun ikinci maddesinin değiştirilmesine ve bu kanuna bir madde eklenmesine dair kanun tasarısı ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/43)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi

Sayı : 71-691/9445

1 . 12 . 1969

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 24 . 2 . 1968 tarih ve 71-691/1435 sayılı yazımız.

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 29 . 11 . 1969 tarihinde kararlaştırılan 150 milyon liralık madenî ufaklık para bastırılması hakkındaki Kanunun ikinci maddesinin değiştirilmesine ve bu kanuna bir madde eklenmesine dair kanun tasarısı» gerekçesiyle birlikte ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Süleyman Demirel

Başbakan

GEREKÇE

Tasarının birinci maddesiyle 150 milyon liralık madenî ufaklık para bastırılması hakkında 6797 sayılı Kanunun ikinci maddesinin değiştirilerek, 50 kuruşluğun yeniden madenî para serimize sokulması ve ikinci madde ile de hâtıra para bastırılması maksadıyla ilişik tasarı hazırlanmıştır.

Teklif, konularına göre aşağıda izah edilmiştir.

Madde 1. — Yeniden 50 kuruşluk ihdası :

11 . 7 . 1956 tarihli ve 6797 sayılı kanun tasarısı için yapılan önçalışmalarda, banka ve sigorta şirketlerimizin de düşüncelerine uygun olarak 50 kuruşluk madenî para sistemimizden çıkarılmış ve anılan kanunun ikinci maddesinde, basılacak madenî paralar, 2 1/2 lira, 1 lira, 25, 10, 5 ve 1 kuruş olarak tesbit edilmiştir.

Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten bu yana geçen zaman zarfında gerek tatbikattan edinilen tecrübeler, gerek malî kurumlarımızın ve halkımızın genel istekleri, 50 kuruşluk madenî paranın yeniden bastırılıp tedavüle çıkartılmasını zorunlu kılmaktadır.

Gereğkten;

a) 6797 sayılı Kanunun yürürlüğe girdi 1957 yılında piyasada 50 kuruşluğa fazla ihtiyaç bulunmamakta idi. Birçok mal ve hizmetler (bâzi tekel maddeleri, ekmeğe, tramvay, otobüs, dolmuş v. s. gibi) 25 kuruş veya bunun bir emsali ile karşılanabiliyordu. Son yıllarda 50 kuruşluklar tekrar aranmaya başlanmıştır.

b) Piyasada 50 kuruşluğun bulunmayışı 25 ve daha aşağı kıymetteki madenî paralara olan talebi ziyadesiyle artırmış ve Darphane bu kıymetteki paralardan yeter miktarda basmakta güçlüğe uğramıştır.

e) 50 kuruşluk fonksiyonunun 25, 10 ve 5 kuruşa yüklenmesi ile bu paralar gereğinden çok fazla bastırılmakta, bu durum ise, Hazinesin madenî ufaklık para ihtiyacını yüksek maliyet ile gidermesi sonucunu doğurmaktadır. Gerçekten 1aded 50 kuruşluk ihtiyacının, 2×25 kuruş, 5×10 kuruş veya 10×5 kuruş ile karşılanabileceği metal sarfiyatı dışında beher aded para için 3 kuruş işçilik ve genel gider ödendiği nazara alınırsa Hazinesin yüklendiği külfet kolaylıkla anlaşılır.

d) Malî kurumlar ile halkımızın 50 kuruşluğun yeniden ihdası istekleri yanında dünya milletlerinin çoğunun madenî paraları içerisinde liralarmın yarısı kıymetinde olan madenî para birimlerini bulundurmaları gelençe de uygunluk bakımından 50 kuruşluğun yeniden madenî para sistemimize dâhil edilmesi uygun olacaktır.

Madde 2. — Hâtıra para bastırılması :

Madenî para koleksiyonculuğu, son 10 yıl içinde, pul koleksiyonu merakını aşan bir hızla, özellikle Batı Dünyası memleketlerinde halk tabakaları arasında yaygın bir hal almıştır.

Bu sebepten dünya darphaneleri, kendi memleketleri ile ilgili ve dünyaca tanınmış olay ve büyük adamların 25, 50 veya 100 neü yıl anma törenleri münasebetiyle az sayıda hâtıra parası da basmaktadırlar. Hâtıra paralar, bir memleketi dünya milletlerine tanıtmaları bakımından iyi bir propaganda aracı olduğu kadar, darphaneler bu yolla memleketlerine azımsanamıyacak miktarda döviz de sağlamaktadırlar.

Milletimizin çok hareketli ve parlak tarihi, her alanda yetiştirdiği dünyaca tanınmış büyük adamları, zaman zaman hâtıra para çıkartmak inkânlarını vermektedir. Yukarda açıklanan faydaları sağlamak ve zamanında hâtıra para çıkarabilmek üzere, Maliye Bakanlığına yetki veren, tasarının 2 nei maddesi hazırlanmıştır. Hâtıra paraların baskı sayısı, itibari değerleri ve satış fiyatları olayın veya şahsın önemine göre değiştiğinden bu hususlar Maliye Bakanlığının takdirine bırakılmıştır.

Madde 3 ve 4. — Yürürlük tarihini ve yürütmeye memur makamı göstermektedir.

Maliye Komisyonu Raporu

Millet Meclisi
Maliye Komisyonu
Esas No. : 1/43
Karar No. : 14

13 . 1 . 1970

Yüksek Başkanlığa

150 milyon liralık madenî ufaklık para bastırılması hakkındaki Kanunun ikinci maddesinin değiştirilmesine ve bu kanuna bir maddede eklenmesine dair Kanun tasarısı, ilgili bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle komisyonumuzda tetkik ve müzakere edilmiştir :

1. Cumhuriyet devrinde ilk madenî para 12 Şubat 1340 tarihli, 411 sayılı Kanunla bastırılmıştır. Bunu müteakıp 16 Nisan 1341 tarih, 624 sayılı ve 4 Şubat 1928 tarih, 1207 sayılı Kanunlar yürürlüğe konulmuş olup bu kanunlarla çıkarılacak madenî paraların miktarı artırılmış ve nominal değerleri ile madden alışımları ve kabul hadleri tâyin edilmiştir.

Madenî para basımı ile ilgili ikinci devre 11 Haziran 1939 tarih ve 1715 sayılı «Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu» nun neşri ile başlar. Bu kanunun 5 nei maddesi gereğince adı geçen banka uhdesine devredilen evraki nakdiyenin 1 liralık kupürleri tedavülden kaldırılması için 2257 sayılı Kanunla Maliye Bakanlığı 12 milyon liralık gümüş para çıkarmaya yetkili kılınmıştır. Bundan sonra da; 1715 sayılı Kanunun 10 neu maddesinde «1 liralık Türk evraki nakdiyesi yerine Hükümet hesabına madenî ufaklık para darısı şartları ve bu paraların tedkiye had ve kabiliyetleri İstikrar Kanunu ile tesbit edilecektir, 11 nei maddesinde de, «İşbu Kanunun neşri tarihinden itibaren Hükümet tedavüle bu meskûlattan başka nakit veya nakit yerini tutan hiçbir

vasıta çıkarmıyacaktır.» denildiğinden ve İstikrar Kanunu 'da çıkarılmadığından zamanın ihtiyacı ve isteklerine göre para miktarının artırılması, paraların nominal değerlerinde, maden alışımında, kabul hadlerinde v.s. de değişiklik yapılması için yeni kanunların çıkarılması gerekmiş ve sırasıyla; 25 . 5 . 1934 tarih ve 2461 sayılı, 23 . 12 . 1934 tarih ve 2648 sayılı, 25 . 1 . 1937 tarih ve 3103 sayılı, 7 . 7 . 1944 tarih ve 4606 sayılı, 19 . 2 . 1947 tarih ve 5015 sayılı, 2 . 5 . 1955 tarih ve 6458 sayılı, 18 . 7 . 1956 tarih ve 6797 sayılı, 25 . 6 . 1965 tarih ve 640 sayılı kanunlar yürürlüğe konmuştur.

Halihazır madenî para basımı ile ilgili hükümlerin esaslarını ihtiva eden, 640 sayılı Kanunla değişik 6797 sayılı kanun, Maliye Bakanlığında 350 milyon liraya kadar madenî para basıp tedavüle sevk etme yetkisi tanımış olup 1 . 12 . 1969 tarihi itibarıyla Darphanemizce piyasaya 205 435 800 liralık madenî para çıkarılmıştır. Her ne kadar 144 564 200 liralık madenî para daha çıkarılabilecek ise de bir süre sonra, evvelece olduğu gibi, ekonomimizin gelişmesine paralel olarak daha fazla para basmak icabedeceğinden yeniden bir kanun çıkarmak gerekecektir.

Aynı kanun paraların nominal değerlerini de kayıt altına aldığından para tedavülünde kolaylık ve madenî para maliyetinden tasarruf sağlyacağı düşünülen 20 ve 50 kurşluk para basılarak tedavüle çıkarılmamakta bu husus yeni bir kanun konusu teşkil etmektedir.

Bilindiği gibi, Madenî ufaklık paranın fonksiyonu banknota yardımcı olmaktır. Başka bir deyimle, madenî paraya olan talep, para talebinin bir türevinden ibarettir. Toplam para için de nispi önemi pek azdır ve bu nisbet yurdumuzda bugün için % 3 civarındadır. Bu sebepten, madenî para ile her hangi bir enflasyonist etki yaratılmakmümkün değildir. Bu itibarla, çıkarılacak madenî para miktarının bundan endişe edilerek kanunla tesbit ve tahdidi gereksizdir. Nitekim, diğer ülkelerde madenî para basma limitinin kanunlarla tesbitinden uzun yıllardır vaz geçilmiştir.

Diğer taraftan yurdumuzun gün geçtikçe daha çok para ekonomisine girmesi, nüfusumuzun çoğalmakta olması, mal ve hizmet hacminin artması, fiyatlardaki tedrici yükseliş, banknot miktarındaki artış madenî ufaklık para talebini gittikçe artırmakta olduğundan her seferinde T.B.M. Meclisinden yetki alınması zorunluğu ekonomiyeye zamanında ve gereği kadar ve uygun değerlerde madenî para sevk edememek gibi bir mahzur da doğurmaktadır.

Ayrıca, yukarıda tarih ve numaraları belirtilen ve yekûnu 15 e yaklaşan kanunların kabul hadleri kanunî vasıflarını kaybetme şartları tedavülden çekilme usulleri ve nihayet kullanma yasakları ile aksi hareket edenlere tatbik edilecek cezalar aşağı yukarı aynı hükümleri taşımaktadır.

Komisyonumuz bütün bu hususları dilekate alarak daha geniş görüşlü ve Maliye Bakanlığında hareket serbestisi tanıyan bir metnin kabulünü muvafık mütalâa etmiştir.

2. Diğer taraftan dünyadaki madenî para kolleksiyoneculuğu Darphaneleri etkilemiş ve bu yolla Darphaneler memleketlerine önemli miktarda döviz sağlamaya başlamış olmalarına rağmen : bir memleketi dünya milletlerine tanıtma bakımından da etkili bir propaganda aracı olan hâtıra paralar hakkında geçmiş ve yürürlükte olan kanunlarımızda her hangi bir hüküm bulunmadığından memleketimize fayda sağlyacak bu nevi paraların basımında güçlüklerle karşılaşmışır.

İşte tasarıda yer alan bu husus, eksikliği rahatlıkla karşılyacak bir nitelikte görülmüştür.

Maddelerin açıklanması :

Maddde 1. — Birinci maddde ile yürütme kuvvetinin bir organı olan Maliye Bakanlığında memleket ekonomisinin gelişme hızı ile bağlı olmak kaydıyla madenî ufaklık para bastırma yetkisi verilmesi öngörülmektedir.

Aynı maddenin ikinci fıkrası ise, hâtıra parası çıkartma konusunda da yürütme organına yetki verilmesi hükmünü getirmektedir.

Madenî para kolleksiyoneculuğu özellikle son on yıl içersinde pul kolleksiyonu merakını aşan bir hızla Batı ülkelerinde yayılmış ve dünya darphanelerini yakından ilgilendiren bir durum meydana getirmiştir.

(Yalnız A. B. D. de ilgili Kulüp ve Derneklerin 15 milyon üstünde üyesi bulunmaktadır.) Piyasada alım gücü olarak dolaşan madenî paraların her yıl özenle basılmış ve zarif ambalajlar içinde hediyelik eşya gibi kolleksiyoncuların yararlanmasına sunan dünya darphaneleri, önce kendi ülkeleri ile ilgili dünya çapında olay ve büyük kişilerini 25, 50 veya 100 yıl anma törenleri dolayısıyla belli sayıda hâtıra parası basmayı usul haline getirmiştir. Bu paralar bir ülkeyi dünya milletlerine tanıtmak bakımından çok verimli bir propaganda aracı olduğu kadar, darphaneleri bu yoldan ülkelere önemli ölçülerde döviz girmesini de sağlamaktadır. Milletimizin çok hareketli ve parlak tarihi, her alanda yetiştirdiği dünya çapında büyük adamları zaman zaman paraları çıkarmak imkânını bol bol verecek zenginliktedir.

Madde 2. — Tasarının ikinci maddesi ile bu kanun hükümlerine göre çıkartılacak madeni paraların cins ve özellikleri ile nominal değerleri ve keza hâtıra paraların satış fiyatları ile baskı miktarları gibi hususlar Maliye Bakanlığının takdirine bırakılmıştır. Bilindiği gibi belli sayılarda basılan hâtıra paralar, genellikle dünya darphanelerinde nominal değerlerinin % 50 fazlası ile satışa çıkarılmakta, birer birer el değmeden özenle basılan paraların satış fiyatı daha da yüksek olabilmektedir. Nominal değerleri üzerinden ödeme ve alım gücü olan hâtıra paraları bu değer üstünde bir fiyatla satınalan kolleksiyoneu bunları piyasaya sürüp karşılığında mal almak için değil, ileride daha da değerlenmesi sonunda meydana gelecek kazanç farklarından faydalanma ve dolayısıyla bir yatırım yapmayı göz önünde tutarak hareket etmektedir.

Madde 3 - 6 —) Tasarının 3, 4, 5 ve 6 ncı maddeleriyle 18 . 7 . 1956 gün ve 6797 sayılı Kanunun aynı sayılı maddelerinde daha önce yer almış olan kabul hadleri, kanuni vasıfları kaybetme şartları, tedavülden çekilme usulleri ve kullanma yasakları gibi hükümler çok küçük ve önemsiz bâzı değişikliklerle yeniden bu tasarı içerisine konulmuştur.

Bu arada 3 ncü madde ile madenî paraların kabul hadlerinin teklif ve ilânı Maliye Bakanlığı kararına bırakılmış, 5 ncı madde de tedavülden çekilme süresinin bir yıldan az olmayacağı belirtilmiş, 6 ncı maddeye eklenen ikinci cümle ile hâtıra paraların ticari bir kolleksiyon malı gibi üzerinde yazılı değerle bağlı olmaksızın her zaman alınıp satılabileceği ve böyle bir işlemin ilk fıkradaki yasak hükmünün istisnası olacağı açıklanmış, 3 ncü fıkra ile de «üç liradan aşağı olmamak üzere» ibaresi bugünün değer ölçüsüne göre artırılmış biçimde tasarıya yazılmıştır.

Madde 7. — Yine 6797 sayılı eski Kanunun aynı sayılı maddesinin avans limitine ilişkin hükmünü Maliye Bakanlığının takdirine bırakacak biçimde düzenlenmiş olan bu maddenin ikinci fıkrasındaki «Darphanenin sermayesine sözünün Darphane Döner Sermayesine gereği kadar avans verebilir.» şekline sokulması uygun görülmüştür.

Madde 8. — Eski 6797 sayılı Kanunun yine aynı sayılı maddesinden naklen alınmış olan bu madde ile bugüne kadar süregelen muhasebe tatbikatında bir değişiklik söz konusu olmamaktadır. Bu madde de eski hükmün tekrarlanmasından ibarettir.

Madde 9. — 6797 sayılı eski Kanunun 9 ncü maddesinin 1 ve 2 ncı fıkraları bu tasarıda da öz bakımından aynen ve bâzı söz değişiklikleri ile tekrarlanmaktadır. Eski maddenin 3 ncü fıkrasında 2 500 lira para mükâfatı haddinin bugünün değer ölçülerine göre 5 000 liraya çıkarılması uygun görülmektedir.

Madde 10. — Tasarının kanunlaşması halinde yürürlükte kalmasına lüzum kalmıyan kanunlar ile maddeleri yürürlükten kaldırmak içindir.

Madde 11. — Yürürlük maddesidir.

Madde 12. — Yürütme maddesidir.

Komisyonumuz, yukarıda arz ve izah edilen sebepler muvacesesinde, tasarımı, yapılan değişikliklerle kabul etmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmesi dileğiyle, Plân Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Maliye Komisyonu Başkanı

İstanbul
N. Eroğan
Artvin
A. N. Budak

Muğla
A. Buldanlı
Çankırı
H. Dağlı
Erzurum
S. Erverdi
İmzada bulunamadı

Kâtip

Hatay
T. Köseoğlu
Çorum
C. Anım
İzmir
M. Daldal

Afyon K.
K. Uysal
Diyarbakır
S. Savaş

Bütçe Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi

Bütçe Plân Komisyonu

Esas No. : 1/43

Karar No. : 30

2 . 4 . 1970

Millet Meclisi Başkanlığına

Tetkiki hususu Komisyonumuza havale buyurulan (150 milyon liralık madenî ufaklık para bastırılması hakkındaki Kanunun ikinci maddesinin değiştirilmesine ve bu kanuna bir madde eklenmesine dair kanun tasarısı) ve ön havalesi uyarınca Maliye Komisyonu tarafından tasarı üzerine düzenlenen rapor, yetkili Hükümet temsilcilerinin de katıldıkları oturumda görüşüldü;

150 milyon liralık madenî ufaklık para bastırılması hakkındaki 6797 sayılı kanun tasarısı ön hazırlık çalışmalarında banka, sigorta ve benzeri teşekküllerin de bilgilerine müracaat edilerek o zamana kadar madenî para sistemimizde mevcut 50 kuruşluklar sistem dışı bırakılmış, tatbikatta zamanın değer ölçüleri icabı çıkarılan bu 50 kuruşluk madenî para, 2 x 25 kuruş ile karşılanmış iken,

Son yıllarda 50 kuruşluklar tekrar aranır hale gelmiş, piyasada 50 kuruş fonksiyonunun 25, 10 ve 5 kuruşluklarla karşılanması neticesi bir 50 kuruş yerine 2 x 25 kuruş veyahut 5 x 10 kuruşluk kullanmak mecburiyeti hâsıl olmuş, bu nedenle Darphane bu kıymetteki madenî paralardan yeter miktarda basmak zorunda kalmıştır.

Bir ufaklık madenî paranın, metal sarfiyatı, işçilik ve benzeri giderleri Hazineye azımsanmayacak külfet ihtiyar etmekte, ve bunun sonucu, esasen liranın yarı değeri olduğundan ötürü de halk geleneğine de yerleşmiş olan 50 kuruşluk madenî paranın yeniden bastırılması ve madenî ufaklık para sistemimize ithali zorunluğu ortaya çıkmıştır.

Söz konusu kanunun 2 nci maddesi bu nedenle değiştirilmektedir.

6797 sayılı Kanuna ilâve edilmesi öngörülen madde ise;

Son on yıl içerisinde büyük bir aşama gösteren madenî para kolleksiyonculuğunun bilhassa Batı dünyasında yaygın hale gelmesi ve dolayısıyla memleketimizi de etkilemesi sonucu olarak,

Tarihî değerlerimizi ve dünyaca tanınmış büyük adamlarımızı belirli ve tarihî günlerde hâtıra para çıkartmak suretiyle anmak ve Batı dünyasının taleplerini de karşılamak nedeniyle hâtıra para basımını sağlamaktadır.

Maliye Komisyonu tarafından, daha geniş görüşlü ve Maliye Bakanlığına da hareket serbestisi tanıyacak şekilde, madenî ufaklık para basımını yeni baştan düzenliyecek nitelikte hazırlanmış olan metnin görüşmelere esas alınmasında büyük fayda görülmüştür. Şöyleki;

Cumhuriyet devrinde ilk madenî para 12 Şubat 1340 tarihli, 411 sayılı Kanunla bastırılmıştır. Müteakiben 16 Nisan 1341 tarih, 624 sayılı ve 4 Şubat 1928 tarih, 1207 sayılı kanunlar yürürlüğe konulmuş, bu kanunlarla çıkarılacak madenî paraların miktarı artırılmış, nominal değerleri ile maden alışmaları ve kabul hadleri tâyin edilmiştir. Madenî para basımı ile ilgili ikinci devre 11 Haziran 1939 tarih ve 1715 sayılı Kanununun neşri ile başlar. Bahis konusu kanunlar ufaklık para darbını şartlara bağlamış, tediye had ve kabiliyetleri istikrar Kanunu ile tesbit edilecek hükümler vaz'etmiştir. Zamanın ihtiyaç ve isteklerine göre para miktarının artırılması, paraların nominal değerlerinde, maden alışlarında, kabul hadlerinde değişiklik yapılması için yeni kanunların çıkarılması gerekmiş, ve sırasıyla 2461, 2648, 3103, 4606, 5015, 6548, 6797 ve 640 sayılı kanunlar yürürlüğe konmuştur.

Görülüyor ki, para basımı ile ilgili kanunların çokluğu bu kanunların hazırlanışında geleceğin ihtiyaçlarının nazara alınmadığını ve sınırlayıcı hükümleri kapsadıklarını ortaya koymaktadır. Maliye Komisyonu, bu nedenlerle kanun tasarısını, ileride melhuz ihtiyaçları da göz önünde bulundurarak, yeni baştan tedvin etmiştir.

Komisyonumuz da Maliye Komisyonunun bu görüşünden hareketle, görüşmelere söz konusu Komisyon değişikliğini esas almıştır.

Tasarının tümü üzerinde cereyan eden görüşmeler ve ilgili temsilcilerin açıklayıcı beyanlarını müteakiben maddelerin görüşülmesine geçilerek;

Maliye Komisyonunca yeniden tedvin edilen tasarının kanun başlığı ile 1, 2, 3, 4, 5, 8 ve 9 neu maddeleri bu değişik şekilleriyle aynen,

Maliye Komisyonunun değişikliği olan 6 nevi madde, bu kanun ve bu kanunla yürürlükten kaldırılacak kanunlarla tedavüle çıkarılacak ve halen tedavülde bulunan paraların eşit işlem görmesini teminen maddenin bir ve üçüncü fıkra başlarına (Halten tedavülde bulunan ve...) ibaresi ilâve edilmek suretiyle,

7 nevi madde, (Darphanenin) ve (Sermayesine) kelimeleri arasına (Döner) kelimesi ilâve edilmek suretiyle,

Yürürlükten kaldırılacak olan kanunlarla ilgili 10 neu madde, yeniden tedvin edilmek suretiyle,

Yürürlük ve yürütme maddeleri ise **tasarıdaki** şekilleriyle aynen kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmek ve Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan Sakarya <i>N. Bayar</i>	Başkan V. Rize E. Y. Akçal İmzada bulunamadı.	Sözeü Ankara <i>M. K. Yılmaz</i>	Kâtip Erzurum <i>R. Davışman</i>
Ankara T. Toker İmzada bulunamadı.	Ankara A. Yalçın İmzada bulunamadı.	Bolu Söz hakkım mahfuzdur <i>K. Demir</i>	Burdur Söz hakkım mahfuzdur <i>N. Yavuzkan</i>
Çorum <i>A. Topçubaşı</i>	Eskişehir <i>M. İ. Anrı</i>	Hatay H. Özkan İmzada bulunamadı.	İçel <i>H. C. Okyayuz</i>
İstanbul <i>İ. Yurdođlu</i> İmzada bulunamadı.	İzmir <i>M. Akan</i>	İzmir C. Karagözođlu İmzada bulunamadı.	Kastamonu <i>İ. Tosyalı</i>
Manisa <i>H. Okçu</i>	Maraş <i>A. İmamoğlu</i>	Muğla A. Akarea İmzada bulunamadı.	Ordu <i>K. Şensoy</i>
Uşak <i>O. Dengiz</i>	Zonguldak S. T. Müftüođlu İmzada bulunamadı.	Zonguldak <i>K. Nedimođlu</i>	

Hükümetin teklifi

150 milyon liralık madenî ufaklık para bastırılması hakkındaki Kanunun ikinci maddesinin değiştirilmesine ve bu kanuna bir madde eklenmesine dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 150 milyon liralık madenî ufaklık para bastırılması hakkındaki 6797 sayılı Kanunun ikinci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Madde 2. — Bu kanun hükümlerine göre basılacak madenî paralar 2,5 liralık, 1 liralık, 50, 25, 10, 5 ve 1 kuruşluk olacaktır.

Bunların çapları, ağırlıkları, maden alaşımları ve bu alaşımları teşkil eden unsurların en çok ve en az yüzde miktarları ile ağırlık toleransları Maliye Bakanlığınca tesbit olunur.»

MADDE 2. — Aynı kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir :

EK MADDE — Millî ve milletlerarası önemli, tarihî, bilimsel, kültürel ve sanat olayları ile anmaya değer diğer olay ve günleri belirtmek ve muhtelif alanlarda ün yapmış Türk büyüklerini anmak amacıyla ve Hükümetçe lüzum ve faydası takdir edilecek diğer sebep ve vesileler dolayısıyla, galip niteliği itibarıyla koleksiyon değerli, madenî hâtıra para çıkarılabilir. Basılacak hâtıra paraların nominal değerleri, satış fiyatları ve miktarları Maliye Bakanlığınca kararlaştırılır.

Maliye Komisyonunun değişikliği

Madenî ufaklık ve hâtıra para bastırılması hakkında Kanun

MADDE 1. — Maliye Bakanlığı memleket ekonomisinin gelişmesine paralel olarak tedavüle gereği kadar madenî para çıkartmaya yetkilidir.

Millî ve milletlerarası önemli tarihî, bilimsel, kültürel ve sanat olayları ile anmaya değer diğer olay ve günleri belirtmek ve muhtelif alanlarda ün yapmış Türk büyüklerini anmak amacıyla ve Hükümetçe lüzum ve faydası takdir edilecek diğer sebep ve vesileler dolayısıyla madenî hâtıra para da çıkartılabilir.

MADDE 2. — Bu kanun hükümlerine göre çıkartılacak paraların cins ve özellikleri ile nominal değerleri, hâtıra paraların satış fiyatları ve miktarları Maliye Bakanlığınca kararlaştırılır.

Bütçe Plân Komisyonunun değişikliği

Madenî ufaklık ve hâtıra para bastırılması hakkında Kanun

MADDE 1. — Maliye Komisyonunun 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Maliye Komisyonunun 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hükümetin teklifi

Maliye Komisyonunun
değiştirilişi

MADDE 3. — Madenî paraların kabul hadleri Maliye Bakanlığınca ilân olunur. Ancak, mal sandıkları ve Hazinesinin veznedarlığını yapan bankalar, her hangi bir miktarla bağlı kalmaksızın bu paraları kabule mecburdurlar.

MADDE 4. — Delinmiş, kesilmiş, zımbalanmış, kulp takılmış veya her ne suretle olursa olsun asli şekilleri değiştirilmiş paralar, kanuni vasıflarını ve tedavül kabiliyetlerini kaybederler. Hiçbir alacaklı bu nevi bir parayı kabule zorlanamaz. Ancak, tedavül neticesinde aşınmış, yazıları ve şekilleri silinmiş veya yanmış paralar, sıhhatlerinden şüphe tevlidedecek şekilde bozulmuş olmadıkça mal sandıkları ve Maliye Bakanlığına devredilmek üzere Hazinesinin veznedarlığını yapan bankalar tarafından kabul edilir ve tekrar tedavüle çıkarılmaz.

MADDE 5. — Muhtelif sebeplerle tedavülden kaldırılması gereken madenî paraların, belli bir tarihten başlamak üzere geçerli olacakları süre Maliye Bakanlığınca belirtilir. Bu süre bir yıldan az olamaz.

Bu paralar tâyin ve ilân olunan müddetin sonunda tedavül kabiliyetlerini kaybeder, şu kadar ki, bu paralar, mezkûr müddetin sonundan itibaren bir yıl içinde mal sandıkları ve Maliye Bakanlığına devredilmek üzere Hazinesinin veznedarlığını yapan bankalarca kabul edilir.

MADDE 6. — Bu kanuna istinaden tedavüle çıkarılan paraların itibari kıymetleri dışında bir fiyatla ve beşinci mad-

Bütçe Plân Komisyonunun
değiştirilişi

MADDE 3. — Maliye Komisyonunun 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Maliye Komisyonunun 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Maliye Komisyonunun 5 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Halen tedavülde bulunan ve bu kanuna istinaden tedavüle çıkarılan paraların itibari kıymetleri dışın-

Hükümetin teklifi

Maliye Komisyonunun
değiştirisi

dede yazılı bir yıllık müddetin sonunda tedavülden kaldırılacak olan paraların her hangi bir fiyatla tedavül vasıtası olarak kullanılması yasaktır. Hâtıra paraları bu hükümden müstesnadır.

Bu yasağa aykırı hareket edenlerin kullandıkları paralar zaptedilir ve bunlar, tanzim olunacak zabıtla birlikte mahallî sulh mahkemesine sevk olunur.

Bu kanun hükümleri gereğince tedavüle çıkarılacak paraları, itibari kıymetleri dışında bir fiyatla kullananlar hakkında mahkemece 50 liradan aşağı olmamak üzere kullanılan paraların 50 misli para cezası hükmolunur. Zaptolunan para da hükmolunan cezanın infazında mahsubedilir.

Tedavülden kaldırılmış olan paraları tedavül vasıtası olarak sürenler hakkında, mahkemece umumî hükümler tatbik olunur.

MADDE 7. — Bu kanun gereğince yapılacak her türlü işlem Muhasebei Umumiye ve Arttırma, Eksiltme ve İhale kanunlarına tabi değildir.

Maliye Bakanlığı bu kanunun tatbik edilmesini temin için darphanenin sermayesine gereği kadar avans verebilir.

MADDE 8. — Hazinece tedavüle çıkarılacak madenî paralar tedavüle çıktığı yılın bütçesinde açılacak özel bir bölüme gelir ve tedavülden geri çekilecek paraların tutarı ile bu kanun gereğince çıkarılacak paraların basılması için darphane döner sermayesinden ödenecek paralar da masrafın yapıldığı

Bütçe Plân Komisyonunun
değiştirisi

da bir fiyatla ve beşinci maddede yazılı bir yıllık müddetin sonunda tedavülden kaldırılacak olan paraların her hangi bir fiyatla tedavül vasıtası olarak kullanılması yasaktır. Hâtıra paraları bu hükümden müstesnadır.

Bu yasağa aykırı hareket edenlerin kullandıkları paralar zaptedilir ve bunlar, tanzim olunacak zabıtla birlikte mahallî sulh mahkemesine sevk olunur.

Halen tedavülden bulunan ve bu kanun hükümleri gereğince tedavüle çıkarılacak paraları, itibari kıymetleri dışında bir fiyatla kullananlar hakkında mahkemece 50 liradan aşağı olmamak üzere kullanılan paraların 50 misli para cezası hükmolunur. Zaptolunan para da hükmolunan cezanın infazında mahsubedilir.

Tedavülden kaldırılmış olan paraları tedavül vasıtası olarak sürenler hakkında, mahkemece umumî hükümler tatbik olunur.

MADDE 7. — Bu kanun gereğince yapılacak her türlü işlem Muhasebei Umumiye ve Arttırma, Eksiltme ve İhale kanunlarına tâbi değildir.

Maliye Bakanlığı bu kanunun tatbik edilmesini temin için darphanenin döner sermayesine gereği kadar avans verebilir.

MADDE 8. — Maliye Komisyonunun 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hükümetin teklifi

Maliye Komisyonunun
değiştirisi

yıl bütçesinin Maliye Bakanlığı tertiplerinde açılacak bir bölüme gider kaydedilir.

MADDE 9. — Mesai saatleri dışında çalıştırılacak maaşlı ve ücretli Darphane ve Damga Matbaası memur ve müstahdemlerine miktar ve nisbeti Bakanlıkça tesbit edilecek fazla mesai ücreti ve görevlerinin yapılması sırasında olağanüstü gayret ve hizmeti görülenlere ücret ve aylıklarının iki mislini geçmemek üzere yıl sonlarında ikramiye vermeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Bundan başka olağanüstü hizmetleriyle randıman ve maliyet üzerinden mühim ölçüde müspet tesirleri görülen memur ve müstahdemler, hizmetin önem derecesiyle oranlı olmak ve 5 000 lirayı geçmemek üzere Maliye Bakanlığınca tesbit edilecek miktarda para mükâfatı ile taltif olunurlar.

MADDE 10. — 6797 ve 640 sayılı kanunlar ile 1715 sayılı kanunun 10 ve 11 nci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 11. — Bu kanun neşri tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 12. — Bu kanun hükümlerini yürütmeye Maliye ve Adalet bakanlıkları memurdur.

Bütçe Plân Komisyonunun
değiştirisi

MADDE 9. — Maliye Komisyonunun 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — 11 . 7 . 1956 tarihli, 6797 sayılı ve 24 . 6 . 1965 tarihli, 640 sayılı kanunlarla, 14 . 1 . 1970 tarihli, 1211 sayılı Kanunun 38 nci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 11. — Tasarımın 3 ncu maddesi 11 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 12. — Tasarımın 4 ncu maddesi 12 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunun hükümlerini Adalet ve Maliye bakanları yürütür.

29 . 11 . 1969

Başbakan
S. Demirel
Devlet Bakanı
R. Sezgin
Devlet Bakanı
H. Atabeyli

Hükümetin teklifi

Devlet Bakanı
T. Bilgin
Devlet Bakanı
G. Titrek
Adalet Bakanı
Y. Z. Önder
Millî Savunma Bakanı
A. Topaloğlu
İçişleri Bakanı
H. Menteseoğlu
Dışişleri Bakanı
İ. S. Çağlayan
Maliye Bakanı
M. Erez
Millî Eğitim Bakanı
O. Oğuz

Bayındırlık Bakanı
T. Gülez
Ticaret Bakanı
A. Dallar
Sağ. ve Sos. Y. Bakanı
V. A. Özkan
Güm ve Tekel Bakanı
A. İ. Birincioğlu
Tarım Bakanı
İ. Ertem
Ulaştırma Bakanı
N. Mentese
Çalışma Bakanı
S. Öztürk

Sanayi Bakanı
S. Kılıç
Enerji ve Tabii Kay. Bakanı
S. O. Avcı
Turizm ve Tanıtma Bakanı
N. Cevheri
İmar ve İskân Bakanı
H. Nakiboğlu
Köy İşleri Bakanı
T. Kapanlı
Orman Bakanı
H. Özalp
Gençlik ve Spor Bakanı
İ. Sezgin